
Raghuvansha by Kalidas Chapter 10

——
రఘువంశం సర్గః ౧౦ కాలిదాసకృతమ్

——
Document Information

Text title : raghuvansha 10

File name : raghuvansha10.itx

Category : major_works, kAlidAsa

Location : doc_z_misc_major_works

Author : kalidasa

Transliterated by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Proofread by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Latest update : May 30, 2005

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

దైత్యస్త్రీగణ్ణలేఖానాం మదరాగవిలోపిభిః ।

హేతిభిశ్చేతనావద్భిరుదీరితజయస్వనమ్ ॥ ౧౦-౧౨ ॥

ముక్తశేషవిరోధేన కులిశవ్రణలక్ష్మణా ।

ఉపస్థితం ప్రాజ్ఞులినా వినీతేన గరుత్మతా ॥ ౧౦-౧౩ ॥

యోగనిద్రాస్తవిశదైః పావనైరవలోకనైః ।

భృగ్వాదీననుగృహ్ణాంతం సౌఖశాయనికాన్పషీన్ ॥ ౧౦-౧౪ ॥

ప్రణిపత్య సురాస్తస్మై శమయిత్రే సురద్యపాం ।

అదైనం తుష్టువుః స్తుత్యమవాజ్ఞునసగోచరమ్ ॥ ౧౦-౧౫ ॥

నమో విశ్వసృజే పూర్వం విశ్వం తదను బిభ్రతే ।

అథ విశ్వస్య సంహర్త్రే తుభ్యం త్రేధాస్థితాత్మనే ॥ ౧౦-౧౬ ॥

రసాస్తరాణ్యేకరసం యథా దివ్యం పయోఽశ్నుతే ।

దేశే దేశే గుణోష్యేవమవస్థాస్తవమిక్రియః ॥ ౧౦-౧౭ ॥

అమేయో మితలోకస్త్యమనర్థీ ప్రార్థనావహాః ।

అజితో జిష్ణురత్సవ్నమవ్యక్తో వ్యక్తకారణమ్ ॥ ౧౦-౧౮ ॥

హృదయస్థమనాసన్నమకామం త్వాం తపస్వినమ్ ।

దయాలుమనఘస్పృష్టం పురాణమజరం విదుః ॥ ౧౦-౧౯ ॥

సర్వజ్ఞస్త్యమవిజ్ఞాతః సర్వయోనిస్త్యమాత్మభూః ।

సర్వప్రభురనీశస్త్యమేకస్త్యం సర్వరూపభావ్ ॥ ౧౦-౨౦ ॥

సప్తసామోపగీతం త్వాం సప్తార్ణవజలేశయమ్ ।

సప్తార్చిముఖమాచఖ్యుః సప్తలోకైకసంశ్రయమ్ ॥ ౧౦-౨౧ ॥

చతుర్వర్ణఫలం జ్ఞానం కాలావస్థాశ్చతుర్యుగాః ।

చతుర్వర్ణమయో లోకస్త్యతః సర్వం చతుర్ముఖాత్ ॥ ౧౦-౨౨ ॥

అభ్యాసనిగృహీతేన మనసా హృదయాశ్రయమ్ ।

జ్యోతిర్మయం వివిన్వన్తి యోగినస్త్యాం విముక్తయే ॥ ౧౦-౨౩ ॥

అజస్య గృహ్ణాతో జన్మ నిరీహస్య హతద్విషః ।

స్వపతో జాగరూకస్య యాథార్థ్యం వేద కస్తవ ॥ ౧౦-౨౪ ॥

శబ్దాదీన్విషయానోభిక్తుం చరితుం దుశ్చరం తపః ।

పర్యాప్తోఽసి ప్రజాః పాతుమౌదాసీన్యేన వర్తితుమ్ ॥ ౧౦-౨౫ ॥

బహుధాప్యోగమైర్భిన్నాః పన్థానః సిద్ధిహేతవః ।
 త్వయ్యేవ నిపతన్త్యోఘా జాహ్నువీయా ఇవార్ణవే ॥ ౧౦-౨౬ ॥
 త్వయావేశితచిత్తానాం త్వత్సమర్పితకర్మణామ్ ।
 గతిస్త్వం వీతరాగాణామభూయఃసంనివృత్తయే ॥ ౧౦-౨౭ ॥
 ప్రత్యక్షోఽప్యపరిచ్ఛేద్యో మహ్యోదిర్మహిమా తవ ।
 ఆప్తవాగనుమానాభ్యాం సాధ్యం త్వాం ప్రతి కా కథా ॥ ౧౦-౨౮ ॥
 కేవలం స్మరణేనైవ పునాంసి పురుషం యతః ।
 అనేన వృత్తయః శేషా నివేదితఫలాస్త్యయి ॥ ౧౦-౨౯ ॥
 ఉదధేరివ రత్నాని తేజాంసీవ వివస్వతః ।
 స్తుతిభ్యో వ్యతిరిచ్యన్తే దూరాణి చరితాని తే ॥ ౧౦-౩౦ ॥
 అనవాప్తమవాప్తవ్యం న తే కిఞ్చన విద్యతే ।
 లోకానుగ్రహ ఏవైకో హేతుస్తే జన్మకర్మణోః ॥ ౧౦-౩౧ ॥
 మహిమానం యదుత్కీర్త్య తవ సంప్రాయతే వచః ।
 శ్రమేణ తదశక్త్యా వా న గుణానామియత్తయా ॥ ౧౦-౩౨ ॥
 ఇతి ప్రసాదయామాసుస్తే సురాస్తమథోక్షజమ్ ।
 భూతార్థవ్యాహృతిః సా హి న స్తుతిః పరమేష్ఠినః ॥ ౧౦-౩౩ ॥
 తస్మై కుశలసంప్రశ్నవ్యుజ్ఞోతప్రీతయే సురాః ।
 భయమప్రలయోద్వేలాదాచఘ్నైర్మైర్మతోదధేః ॥ ౧౦-౩౪ ॥
 అథ వేలాసమాసన్నశైలరన్ధ్రానువాదినా ।
 స్వరేణోవాచ భగవాన్ పరిభూతార్థవధ్వనిః ॥ ౧౦-౩౫ ॥
 పురాణస్య కవేస్తస్య వర్ణస్థానసమీరితా ।
 బభూవ కృతసంస్కారా చరితార్హైవ భారతీ ॥ ౧౦-౩౬ ॥
 బభౌ సదశనజ్యోత్స్నా సా విభోర్వదనోద్గతా ।
 నిర్యాతశేషా చరణార్థజ్ఞేవోర్ధ్వప్రవర్తినీ ॥ ౧౦-౩౭ ॥
 జానే వో రక్షసాక్రాంతావనుభావపరాక్రమౌ ।
 అఙ్గినాం తమసేవోభౌ గుణౌ ప్రథమమధ్యమౌ ॥ ౧౦-౩౮ ॥
 విదితం తప్యమానం చ తేన మే భువనత్రయమ్ ।

అకామోపనతేనేవ సాధోర్బద్ధయమేనసా॥ ౧౦-౩౯॥

కార్యేషు చైకకార్యత్వాదభ్యర్థోఽస్మి న వజ్రిణా ।

స్వయమేవ హి వాతోఽగ్నేః సారథ్యం ప్రతిపద్యతే॥ ౧౦-౪౦॥

స్వాసిధారాపరిహృతః కామం చక్రస్య తేన మే ।

స్థాపితో దశమో మూర్ధా లభ్యాంశ ఇవ రక్షసా॥ ౧౦-౪౧॥

స్రష్టర్వరాతిసర్గాత్తు మయా తస్య దురాత్మనః ।

అత్యారూఢం రిపోః సోఢం చన్దనేనేవ భోగినః॥ ౧౦-౪౨॥

ధాతారం తపసా ప్రీతం యయాచే స హి రాక్షసః ।

దైవాత్సర్గాదవధ్యత్వం మర్త్యేష్వాస్థాపరాజ్ముఖః॥ ౧౦-౪౩॥

సోఽహం దాశరథీర్భూత్వా రణభూమేర్పలిక్షమమ్ ।

కరిష్యామి శరైస్తీక్ష్ణైస్తచ్చిరఃకమలోచ్చయమ్॥ ౧౦-౪౪॥

అచిరాద్యజ్వభిర్భాగం కల్పితం విధివత్పునః ।

మాయావిభిరనాలీఢమాదాస్యధ్వే నిశాచరైః॥ ౧౦-౪౫॥

వైమానికాః పుణ్యకృతస్త్వజన్తు మరుతాం పథి ।

పుష్పకాలోకసంక్షోభం మేఘావరణతత్పరాః॥ ౧౦-౪౬॥

మోక్ష్యధ్వే స్వర్గబన్ధినాం వేణీబన్ధనదూషితాన్ ।

శాపయన్ప్రీతపౌలస్త్యబలాత్కారకచగ్రహైః॥ ౧౦-౪౭॥

రావణావగ్రహక్లాన్తమితి వాగమృతేన సః ।

అభివృష్య మరుత్సస్యం కృష్ణమేఘస్తిరోదధే॥ ౧౦-౪౮॥

పురహూతప్రభృతయః సురకార్యోద్యతం సురాః ।

అంచైరనుయయుర్విష్ణుం పుష్పైర్వాయుమివ ద్రుమాః॥ ౧౦-౪౯॥

అథ తస్య విశాంపత్యురన్తే కామస్య కర్మణః ।

పురుషః ప్రబభూవాగ్నోర్విస్మయేన సహర్షిజామ్॥ ౧౦-౫౦॥

హేమపాత్రగతం దోర్భ్యామాదధానః పయశ్చరుమ్ ।

అనుప్రవేశాదాద్యస్య పుంసస్తేనాపి దుర్వహమ్॥ ౧౦-౫౧॥

ప్రాజాపత్యోపనీతం తదన్నం ప్రత్యగ్రహీన్నృపః ।

వృషేవ పయసాం సారమావిష్కృతముదన్యతా॥ ౧౦-౫౨॥

అనేన కథితా రాజ్ఞో గుణాస్తస్యాన్యదుర్లభాః ।
 ప్రనూతిం చకమే తస్మిన్స్తైలోక్యప్రభవోఽపి యత్ ॥ ౧౦-౫౩ ॥
 స తేజో వైష్ణవం పత్నోఽస్మిన్స్త్రిభేజే చరుసంజ్ఞితమ్ ।
 ద్యావాపృథివ్యోః ప్రత్యగ్రమహర్పతిరివాతపమ్ ॥ ౧౦-౫౪ ॥
 అర్చితా తస్య కౌసల్యా ప్రియా కేకయవంశజా ।
 అతః సంభావితాం తాభ్యాం సుమిత్రామైచ్ఛదీశ్వరః ॥ ౧౦-౫౫ ॥
 తే బహుజ్ఞస్య చిత్తజ్ఞే పత్నౌ పత్యుర్మహీక్షితః ।
 చరోర్రధార్థభాగాభ్యాం తామయోజయతాముభే ॥ ౧౦-౫౬ ॥
 సా హి ప్రణయవత్యాసీత్సపత్నోర్నుభయోరపి ।
 భ్రమరీ వారణసేవ మదనిస్యన్దరేఖయోః ॥ ౧౦-౫౭ ॥
 తాభిర్గర్భాః ప్రజాభూత్యై దధ్రే దేవాంశసంభవః ।
 సారీభిరివ నాడీభిరమృతాఖ్యాభిరమ్మయః ॥ ౧౦-౫౮ ॥
 సమమాపన్నసత్త్వాస్తా రేజురాపాణ్ణురత్విషః ।
 అన్తర్గతఫలారమ్భాః సస్యానామివ సంపదః ॥ ౧౦-౫౯ ॥
 గుప్తం దదృశురాత్మానం సర్వాః స్వప్నేషు వామనైః ।
 జలజాసికదాశార్కచక్రలాఞ్ఛీతమూర్తిభిః ॥ ౧౦-౬౦ ॥
 హేమపక్షప్రభాజాలం గగనే చ వితన్వతా ।
 ఉహ్యాన్తే స్మ సుపరేన వేగాకృష్టపయోముచా ॥ ౧౦-౬౧ ॥
 బిభ్రత్యా కౌస్తుభన్యాసం స్తనాన్తరవిలమ్బితమ్ ।
 పర్యుపాస్యన్త లక్ష్మ్యా చ పద్మవ్యజనహస్తయా ॥ ౧౦-౬౨ ॥
 కృతాభిషేకైర్దివ్యాయాం త్రిస్తోతసి చ సప్తభిః ।
 బ్రహ్మార్షిభిః పరం బ్రహ్మ గృణద్భిరుపతస్థిరే ॥ ౧౦-౬౩ ॥
 తాభ్యస్తథావిధాన్స్వప్నాఞ్చుత్సాప్రీతో హి పార్థివః ।
 మేనే పరార్థ్యమాత్మానం గురుత్వేన జగద్గురోః ॥ ౧౦-౬౪ ॥
 విభక్తాత్మా విభుస్తాసామేకః కుక్షిష్యనేకథా ।
 ఉవాస ప్రతిమాచన్ద్రః ప్రసన్నానామపామివ ॥ ౧౦-౬౫ ॥
 అథాగ్ర్యమహిషీ రాజ్ఞః ప్రనూతిసమయే సతీ ।
 పుత్రం తమోచహం లేభే నక్తం జ్యోతిరివౌషధిః ॥ ౧౦-౬౬ ॥

రామ ఇత్యభిరామేణ వపుషా తస్య చోదితః ।
 నామధేయం గురుశ్చక్రే జగత్ప్రథమమజ్గలమ్ ॥ ౧౦-౬౭ ॥
 రఘువంశప్రదీపేన తేనాప్రతిమతేజసా ।
 రక్షగృహగతా దీపాః ప్రత్యాదిష్టా ఇవాభవన్ ॥ ౧౦-౬౮ ॥
 శయ్యాగతేన రామేణ మాతా శాతోదరీ బభౌ ।
 సైకతామ్భోజబలినా జాహ్నువీవ శరత్కృశా ॥ ౧౦-౬౯ ॥
 కైకేయ్యాస్తనయో జజ్ఞే భరతో నామ శీలవాన్ ।
 జనయిశ్రీమలంచక్రే యః ప్రశయ ఇవ శ్రియమ్ ॥ ౧౦-౭౦ ॥
 సుతౌ లక్ష్మణశత్రుఘ్నా సుమిత్రా సుషువే యమా ।
 సమ్యగారాధితా విద్యా ప్రబోధవినయావివ ॥ ౧౦-౭౧ ॥
 నిర్దోషమభవత్సర్వమావిష్కృతగుణం జగత్ ।
 అన్వగాదివ హి స్వర్గో గాం గతం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౦-౭౨ ॥
 తస్యోదయే చతుర్మూర్తేః పౌలస్త్యచకితేశ్వరాః ।
 విరజస్మైర్నభస్వద్భిర్దిశ ఉచ్ఛ్వసితా ఇవ ॥ ౧౦-౭౩ ॥
 కృశానురపధూమత్వాత్ప్రసన్నత్వాత్ప్రభాకరః ।
 రక్షోవిప్రకృతావాస్తామపవిద్ధశుచావివ ॥ ౧౦-౭౪ ॥
 దశాననకిరీటేభ్యస్తత్క్షణం రాక్షసశ్రియః ।
 మణివ్యాజేన పర్యస్తాః పృథివ్యామశ్రుబిన్దవః ॥ ౧౦-౭౫ ॥
 పుత్రజన్మప్రవేశ్యానాం తూర్యాణాం తస్య పుత్రిణః ।
 ఆరమ్భం ప్రథమం చక్రుర్దేవదున్దుభయో దివి ॥ ౧౦-౭౬ ॥
 సంతానకమయీ వృష్టిర్భవనే చాస్య పేతుషీ ।
 సన్మృగ్గతోపచారాణాం సైవాదిరచనాభవత్ ॥ ౧౦-౭౭ ॥
 కుమారాః కృతసంస్కారాస్తే ధాత్రిస్తన్యపాయినః ।
 ఆనన్దేనాగ్రజేనేవ సమం వవృధిరే పితుః ॥ ౧౦-౭౮ ॥
 స్వాభావికం వినీతత్వం తేషాం వినయకర్మణా ।
 ముమూర్చ్ఛ సహజం తేజో హవిషేవ హవిర్బుజామ్ ॥ ౧౦-౭౯ ॥

పరస్పరవిరుద్ధాస్తే తద్రగోరనఘం కులమ్ ।
అలముద్యోతయామాసుర్దేవారణ్యమివర్తవః
సమానేఽపి హి సాభ్రాత్రే యథేభౌ రామలక్ష్మణౌ ।
తథా భరతశత్రుఘ్నౌ ప్రీత్యా ద్వన్ద్వం బభూవతుః॥ ౧౦-౧౧॥
తేషాం ద్వయోర్ద్వయోరైక్యం బిభిదే న కదాచన ।
యథా వాయుర్విభావస్వోర్వథా చన్ద్రసముద్రయోః॥ ౧౦-౧౨॥
తే ప్రజానాం ప్రజానాథాస్తేజసా ప్రశ్రయేణ చ ।
మనో జప్రచుర్నిదాఘాస్తే శ్యామాభ్రా దివసా ఇవ॥ ౧౦-౧౩॥
స చతుర్థా బభౌ వ్యస్తః ప్రసవః పృథివీపతేః ।
ధర్మార్థకామమోక్షాణామవతార ఇవాఙ్గవాన్॥ ౧౦-౧౪॥
గుణైరాధయామాసుస్తే గురుం గురువత్సలాః ।
తమేవ చతురస్తేశం రత్నైరీవ మహార్ణవాః॥ ౧౦-౧౫॥
సురగజ ఇవ దన్తైర్భగ్నదైత్యాసిధారై-
ర్నయ ఇవ పణబన్ధవ్యక్తయోగైరుపాయైః ।
హారిరివ యుగదీర్ఘైర్భ్రంభైస్తదీయైః
పతిరవనిపతీనాం తైశ్చకాశే చతుర్భిః॥ ౧౦-౧౬॥
ఇతి శ్రీరఘువంశే మహాకావ్యే కవిశ్రీకాలిదాసకృతౌ
రామావతారూ నామ దశమః సర్గః ॥

Encoded and proofread by Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

—
Raghuvansha by Kalidas Chapter 10

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

